

Ромска махала

БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА И РОМИТЕ ДО СРЕДАТА НА 40-ТЕ ГОДИНИ НА XX В. След Освобождението ромите продължават да живеят пръснати из цялата страна. Населените места, в които те съставляват мнозинство от населението, са рядкост. На север от Балкана по-компактни маси живеят във Видинско, Врачанско, Ломско, Силистренско. В Южна България ромите се открояват по числеността си в Пазарджишко, Ямболско, Хасковско, Ново-загорско, Котленско, Панагюрско, Копри-щенско, Харманлийско и др.

Статистическите данни дават основание да се проследи динамиката в увеличението броя на ромите: през 1880 г. общият им брой е 37 600 (1,87%), през 1905 – 99 549 (2,45%), през 1926 – 134 844 (2,46%). Следователно до началото на 40-те години те остават относително постоянна част – около 2,50% от общия брой на населението на България.

В началото на XX в. се наблюдава бавна тенденция за промяна на мястото на циганите в обществото. Политиката на държавата за осъществяване на задължителното първоначално образование се насочва и към тях. Все повече ромски деца започват да постъпват в училище и да завършват не само първоначални, но и средни училища. Този процес усилва интеграцията им с останалото население. Липсата на средства оба-

че е пречка за много ромски деца да продължат образованието си.

Ярък пример на високообразован циганин от началото на XX в. е д-р Атанас Димитров от с. Градец, Котленско, който, подпомогнат морално и материално от своите учители и от българската държава, завършва Сливенската гимназия, после с отличие философия в университета на гр. Йена (Германия). След завръщането си в България той учителства в Русенската и Габровската гимназия, преподава немски език в Софийския университет, превежда на немски език романа „Под игото“.

От 90-те години на миналия век ромите често са наемани в развиващото се текстилно производство, по строежите на пътища и железопътни линии, в тютюневите фабрики. През първите десетилетия след Освобождението ромите запазват и своите еснафски организации, които са обособени не само по професионален, но и по етнически принцип. Не са малко онези роми, които се изиявяват като добри специалисти. Включването им в капиталистическото производство косвено подтиква и издигането на тяхното общо просветно и културно равнище, както и присъствието им в обществения живот. Въпреки това голяма част от ромите водят мизерно съществуване.

Българските политически партии насочват вниманието си към ромите твърде